

1770/2–3. BEK. HELYETT:

„Nehéz magyarázatot találni arra az ellentmondásos jelenségre hogy 1956 és 1966 között Erdély magyarsága nemzetiség szerint 38 ezerrel (2,4%-kal), de anyanyelv szerint csupán 10 ezerrel (12,5%-os arányban) gyarapodott, miközben a románság száma 507 ezerrel (12,5%-os arányban) emelkedett, tehát gyarapodási üteme több mint ötszöröse a magyarságénak. Hasonló a helyzet 1966–1977 között is: a románok 761 ezer főnyi (16,7%-os) tényleges szaporulatával szemben a magyarok száma mindössze 54 ezerrel, azaz 3,4%-kal növekedett. E feltűnő aránykülönbséget azonban semmiképpen sem igazolja a természetes népmozgalom statisztikája, mely szerint Erdély egész népességének természetes szaporulata az utolsó tíz év alatt összesen 716 ezer fő (10,6%) volt, tehát 46 ezerrel kevesebb, mint a statisztikailag kimutatható tényleges román népszaporulat. A megyénként részletezett népmozgalmi statisztika szerint a természetes szaporodás aránya a többségében román Beszterce-Naszód és Máramaros megyében volt a legmagasabb, de az ugyancsak román többségű Arad, Krassó-Szörény és Temes megyében a legalacsonyabb (2–4,3% közt), inkább csak stagnálónak mondható. Ezzel szemben az erdélyi (részben a magasabb országos) átlagot is meghaladó ütemű volt a természetes szaporulat Maros és Szatmár megyében (előbbi 43,7%, utóbbi 38,2% magyar lakossal), valamint a magyar többségű Kovászna és Hargita megyében. Figyelembe véve, hogy a románok 47,3%-a, a magyarok 50,3%-a városlakó, az urbanizációval jelentkező születéskorlátozási szokások is nagyjából azonos mértékben hatottak a két nép reprodukciós magatartására. Mindebből arra lehet következtetni, hogy – amennyiben nem számolunk nagyobb arányú asszimilációval – az erdélyi természetes szaporulatból a magyarság arányszámát megközelítő mértékben részesedhetett. Bár 1966-ban Erdély népességének 23,8%-a volt magyar, csupán 20–21% körüli részesedést feltételezve, természetes szaporulata az utolsó tíz évben legalább 143 ezerre tehető.

A magyar lakosság létszáma 1966–1977 között falun 7,3%-kal esett vissza, mialatt Erdély összes falusi népessége 3,9%-kal csökkent. Ugyanezen idő alatt a magyar városlakók száma csak 119 ezerrel (16,9%-kal), míg a román városi népességé 819 ezerrel (48,3%-kal) növekedett, ami azt jelenti, hogy a románság a magyarságnál jóval gyorsabb ütemben városiasodik. Figyelemre méltó, hogy 1977-re a magyar többségű Kovászna megyében 46,7%-ra, Hargita megyében 40,1%-ra emelkedett a városlakók aránya (az utóbbi megye 46 ezer román lakosának 56,5%-a él városban), de így se éri el a városiasodás erdélyi átlagos súlyát. Magyarok általában azokba a városokba és ipari centrumok igyekeznek költözni, amelyek ugyanazon megyék területén találhatóak, de egyre gyakrabban irányítják őket távoli (regáti) városokba. Így – bár igen szerény mértékben – növekedett Nagyvárad, Nagybánya ... Brassó magyarsága. Miután azonban – mint láttuk – a városba áramló románok száma hétszeresen meghaladta a magyarokét, néhány kivétellel valamennyi városban román többség alakult ki. Erdély 3559 ezer főnyi városi népességéből 1977-ben 2515 ezer (70,7%) román és csak 821 ezer (23,1%) magyar. A legtöbb magyar városi környezetben...”